

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

Aan de activazijde van de balans staan de bezittingen van de gemeente Gorinchem.

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn bezittingen die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze bezittingen worden in beginsel geactiveerd en vervolgens gedurende de gebruiksduur afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Bij nieuwe investeringen wordt alleen de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten, gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa tenslotte omvatten geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

| Verloop boekwaarde immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Investeringen | Desinvesteringen | Afschrijvingen | Bijdragen van derden | Afwaarderingen | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|-----------------------|---------------|------------------|----------------|----------------------|----------------|-----------------------|
| Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio | 52 | - | - | 10 | - | - | 42 |
| Bijdragen aan activa in eigendom van derden | 120 | - | - | 48 | - | - | 72 |
| Totaal | 172 | - | - | 58 | - | - | 114 |

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen van de betreffende scholen.

Materiële vaste activa

Bij materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economische nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het uitgangspunt is dat alle vaste activa worden geactiveerd, ook de maatschappelijke investeringen.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

| Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|-----------------------|-----------------------|
| In erfpacht uitgegeven gronden | 5.680 | 5.680 |
| Overige investeringen met een economisch nut | 119.336 | 126.088 |
| Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven | 22.714 | 22.079 |
| Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut | 18.784 | 19.613 |
| Totaal | 166.514 | 173.460 |

Overige investeringen met economisch nut

De investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

| Overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|--------------------------|--------------------------|
| Gronden en terreinen | 16.429 | 15.426 |
| Bedrijfsgebouwen | 88.765 | 92.636 |
| Grond-, weg- en waterbouwkundige werken | 4.015 | 4.025 |
| Vervoermiddelen | 3.812 | 6.128 |
| Machines, apparaten en installaties | 1.670 | 2.038 |
| Overige materiële vaste activa | 4.645 | 5.835 |
| Totaal | 119.336 | 126.088 |

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

| Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Investeringen | Desinvesteringen | Afschrijvingen | Bijdragen van derden | Waardecorrectie | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|--------------------------|---------------|------------------|----------------|----------------------|-----------------|--------------------------|
| <i>Gronden en terreinen bruto</i> | 18.971 | - | 153 | 74 | - | - | 18.744 |
| <i>Voorziening afwaardering gronden en terreinen</i> | 2.542- | - | - | - | - | 776 | 3.318- |
| Gronden en terreinen netto | 16.429 | - | 153 | 74 | - | 776 | 15.426 |
| | | | | | | | |
| <i>Bedrijfsgebouwen bruto</i> | 88.765 | 10.325 | 1.156 | 3.559 | 114 | - | 94.261 |
| <i>Voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen</i> | - | - | - | - | - | 1.625 | 1.625- |
| Bedrijfsgebouwen netto | 88.765 | 10.325 | 1.156 | 3.559 | 114 | 1.625 | 92.636 |
| | | | | | | | |
| Grond-, weg- en waterbouwkundige werken | 4.015 | 206 | - | 196 | - | - | 4.025 |
| Vervoermiddelen | 3.812 | 5.039 | 26 | 117 | 2.580 | - | 6.128 |
| Machines, apparaten en installaties | 1.670 | 562 | 16 | 178 | - | - | 2.038 |
| Overige materiële vaste activa | 4.645 | 2.078 | 187 | 701 | - | - | 5.835 |
| Totaal | 119.336 | 18.210 | 1.538 | 4.825 | 2.694 | 2.401 | 126.088 |

Onder de waardecorrecties staan de correcties vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De netto-boekwaarde van de investeringen met economisch nut bedraagt per 31-12-2023 € 126.088.000. In dit bedrag is een voorziening opgenomen van € 2.401.000 vanwege het risico op waardevermindering. De hoogte van deze voorziening was op 31-12-2022 € 2.542.000.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut zijn:

| Belangrijkste overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000) | Beschikbaar gesteld krediet | Besteed in 2023 | Cumulatief besteed t/m 2023 |
|---|-----------------------------|-----------------|-----------------------------|
| Twee elektrische veerboten | 7.956 | 4.839 | 7.591 |
| Accupakketten elektrische veerboten | 900 | 560 | 840 |
| Beroepencampus 't Gilde | 17.580 | 8.928 | 9.653 |
| Renovatie Hiemstralaan 24-24a | 2.064 | 1.138 | 1.138 |
| Aanleg sportveld GJS | 475 | 654 | 654 |
| Hard- en software 2023 | 479 | 493 | 493 |
| Totaal | 29.454 | 16.612 | 20.369 |

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

| Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Investeringen | Desinvesteringen | Afschrijvingen | Bijdragen van derden | Afwaarderingen | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|-----------------------|---------------|------------------|----------------|----------------------|----------------|-----------------------|
| Riolering | 22.028 | 490 | 490 | 592 | - | - | 21.436 |
| Overige heffingen | 686 | - | - | 43 | - | - | 643 |
| Totaal | 22.714 | 490 | 490 | 635 | - | - | 22.079 |

De investeringen bij overige heffingen bestaan uit investeringen in steigers (kadegelden) en begraaftplaatsen (lijkbezorging).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut, waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven zijn:

| Belangrijkste investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000) | Beschikbaar gesteld krediet | Besteed in 2023 | Cumulatief besteed t/m 2023 |
|--|-----------------------------|-----------------|-----------------------------|
| GRP 2021 | 1.175 | 188 | 896 |
| GRP 2022 | 1.075 | 278 | 346 |
| Totaal | 2.250 | 466 | 1.242 |

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut weer:

| Verloop boekwaarde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Investeringen | Desinvesteringen | Afschrijvingen | Bijdragen van derden | Afwaarderingen | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|-----------------------|---------------|------------------|----------------|----------------------|----------------|-----------------------|
| Grond-, weg- en waterbouwkundige werken | 7.910 | - | 32 | 471 | - | - | 7.407 |
| Grond-, weg- en waterbouwkundige werken investeringen vanaf 2017 | 6.600 | 1.249 | 12 | 158 | - | - | 7.679 |
| Overige materiële vaste activa | 2.246 | - | - | 157 | - | - | 2.089 |
| Overige materiële vaste activa investeringen vanaf 2017 | 2.028 | 520 | 2 | 108 | - | - | 2.438 |
| Totaal | 18.784 | 1.769 | 46 | 894 | - | - | 19.613 |

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten sinds 2017 gesplitst worden in investeringen voor 2017 en investeringen vanaf 2017.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut zijn:

| Belangrijkste investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000) | Beschikbaar gesteld krediet | Besteed in 2023 | Cumulatief besteed t/m 2023 |
|---|-----------------------------|-----------------|-----------------------------|
| Illuminatie kerktoren | 498 | 154 | 498 |
| Openbare verlichting 2022 | 128 | 100 | 129 |
| Speelruimteplan 2022 | 293 | 151 | 302 |
| Herinrichting Banneweg | 11563 | 253 | 253 |
| Kademuren J. Bloempad en Krabsteeg | 260 | 230 | 239 |
| Bruggen en vissteigers | 242 | 181 | 240 |
| Herinrichting Haarsekades | 2350 | 110 | 171 |
| Vervanging straatmeubilair 2023 | 92 | 96 | 96 |
| Totaal | 15.426 | 1.275 | 1.928 |

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

| Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Investerings | Desinvesteringen | Aflossing en afschrijving | Bijdragen van derden | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|-----------------------|--------------|------------------|---------------------------|----------------------|-----------------------|
| <u>Kapitaalverstrekkingen aan</u> | | | | | | |
| - Deelnemingen | 3.442 | - | 801 | - | - | 2.641 |
| Overige langlopende leningen | 475 | 317 | 42 | - | - | 750 |
| Totaal | 3.917 | 317 | 843 | - | - | 3.391 |

In verband met de liquidatie van de Commanditaire Vennootschap ROM-S heeft er een terugbetaling van € 801.000 plaatsgevonden. Aan SVN is aan startersleningen € 300.000 uitgegeven. Overige mutaties leiden per saldo tot een totaal van investeringen van € 17.000 en desinvesteringen van € 42.000.

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden als volgt onderverdeeld:

| Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|-----------------------|-----------------------|
| Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten | 219 | 219 |
| Aandelen Oasen | 15 | 15 |
| Aandelen Stedin Holding NV | 2.344 | 2.344 |
| Deelneming ROM-S beheer BV | 12 | 12 |
| Gemeente Gorinchem deelneming BV | 801 | - |
| Deelneming Merwedelingelij BV | 51 | 51 |
| Totaal | 3.442 | 2.641 |

De overige langlopende leningen worden als volgt onderverdeeld:

| Overige langlopende leningen (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|--------------------------|--------------------------|
| GKV | 36 | 32 |
| Stimuleringsfonds Volkshuisvesting | 331 | 615 |
| SVW 2006 | 72 | 69 |
| SVW 2010 | 36 | 34 |
| Totaal | 475 | 750 |

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, zoals voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Vorraden De voorraden worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

| Vorraden (bedragen x € 1.000) | Bruto boekwaarde 31-12-2022 | Bruto boekwaarde 31-12-2023 | Netto boekwaarde 31-12-2022 | Netto boekwaarde 31-12-2023 |
|--|-----------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| <u>Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie</u> | | | | |
| - Woonlocaties uitleggebieden | 10.501 | 10.957 | - | - |
| - Woonlocaties stedelijke vernieuwing | -1.094 | -482 | -1.094 | -482 |
| - Bedrijventerrein | 54.685 | 57.759 | 47.930 | 49.808 |
| Totaal | 64.092 | 68.234 | 46.836 | 49.326 |
| Vorraad bedrijfsmiddelen | 1.025 | 923 | 562 | 819 |
| Totaal | 65.117 | 69.157 | 47.398 | 50.145 |

In het overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid. De bruto voorraden zijn voorraden exclusief voorzieningen; de netto voorraden zijn voorraden inclusief deze voorzieningen. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo per ultimo 2023, is ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd.

| Verloopoverzicht in exploitatie genomen bouwgronden (bedragen x € 1.000) | Bruto boekwaarde 31-12-2022 | Netto boekwaarde 31-12-2022 | Naar voorraad bedrijfs- middelen | Investe- ringen | Op- brengsten | Af- wikkeling boekwaarde 31-12-2023 | Voorziening verlies- latend complex | Netto boekwaarde 31-12-2023 |
|---|-----------------------------------|-----------------------------------|---|--------------------|------------------|--|--|-----------------------------------|
| <u>Uitleggebieden</u> | | | | | | | | |
| Mollenburg | 10.501 | - | - | 456 | - | - | 10.957 | - |
| <u>Stedelijke Vernieuwing</u> | | | | | | | | |
| Lingewijk Noord | 1.094- | 1.094- | - | 612 | - | - | 482- | 482- |
| <u>Bedrijventerrein</u> | | | | | | | | |
| Groote Haar | 49.273 | 42.518 | - | 3.866 | 34 | - | 53.105 | 45.154 |
| Oost II | 5.412 | 5.412 | - | 758- | - | - | 4.654 | 4.654 |
| Totaal | 64.092 | 46.836 | - | 4.176 | 34 | - | 68.234 | 49.326 |
| Nog te maken kosten | | | | | | | | 57.563 |
| Nog te verwachten opbrengsten | | | | | | | | 104.234 |
| Het verwachte nominale eindresultaat | | | | | | | | 19.561 |

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen grondexploitaties per grondexploitatie:

| Verloopoverzicht Voorzieningen grondexploitaties (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Toevoeging | Vrijval | Aanwending | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|-----------------------|--------------|---------|------------|-----------------------|
| Mollenburg | 11.333 | 170 | - | - | 11.503 |
| Groote Haar | 6.755 | 1.196 | - | - | 7.951 |
| Totaal | 18.088 | 1.366 | - | - | 19.454 |

De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op de netto contante waarde berekening en is inclusief 2% rente over de stand van de voorziening per 1-1-2023.

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit de berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:

- netto contante waarde (en paramaters) per 1 januari 2024
- rentepercentage 1,04%
- kostenstijging 2024 3,0% en voor 2025 en verder 2,0%
- opbrengstenstijging woningbouw 2024 1,5% en voor 2025 en verder 2,0%
- opbrengstenstijging sociale woningbouw 2024 en verder 1,0%
- opbrengstenstijging bedrijventerrein 2024 en verder 1,5%
- disconteringsvoet 2,0%

Op 28 mei 2020 is het MPG Groote Haar vastgesteld door de raad. Voor dit project is een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar vastgesteld. De totale looptijd van grondexploitatie Groote Haar is op dit moment gepland tot en met het jaar 2040. De risico's van de grondexploitaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitzettingen < 1 jaar

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar worden als volgt onderverdeeld:

| Uitzettingen < 1 jaar (bedragen x € 1.000) | Gecorrigeerd saldo 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 | Voorziening oninbaarheid | Gecorrigeerd saldo 31-12-2023 |
|--|-------------------------------|-----------------------|--------------------------|-------------------------------|
| Vorderingen op openbare lichamen | 5.912 | 7.286 | - | 7.286 |
| Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar | 10.144 | 3.160 | - | 3.160 |
| Overige vorderingen | 3.900 | 3.823 | 194 | 3.629 |
| Totaal | 19.956 | 14.269 | 194 | 14.075 |

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 194.000. De omvang van deze voorziening is bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid van de Wet financiering, decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Het drempelbedrag was voor alle kwartalen in 2023 € 3.221.000.

Schatkistbankieren 2023 (bedragen x € 1.000)
Berekening benutting drempelbedrag 2023

| | | | | | |
|--|---------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Begrotingstotaal | 161.048 | | | | |
| Drempelbedrag | 3.221 | | | | |
| Kwartaalinkomsten benutting drempelbedrag | | Kwartaal 1 | Kwartaal 2 | Kwartaal 3 | Kwartaal 4 |
| Benutting drempelbedrag | | 244 | 105 | 439 | 707 |
| Drempelbedrag | | 3.221 | 3.221 | 3.221 | 3.221 |
| Ruimte ten opzichte van drempelbedrag | | 2.977 | 3.115 | 2.782 | 2.514 |

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de volgende onderdelen:

| Liquide middelen (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|----------------------------------|----------------------------------|
| Kassaldi | 51 | 25 |
| Banksaldi | 608 | 1.827 |
| Totaal | 659 | 1.852 |

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

| Overlopende activa (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|----------------------------------|----------------------------------|
| De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel | 3.137 | 1.215 |
| Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen | 1.003 | 2.349 |
| Nog te ontvangen bedragen | 3.254 | 2.999 |
| Totaal | 7.394 | 6.563 |

Vooruitbetaalde bedragen zijn bedragen die voor 31 december 2023 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op latere jaren. Nog te ontvangen bedragen zijn opbrengsten die betrekking hebben op 2023, maar pas in een volgend jaar daadwerkelijk tot een ontvangst leiden.

Onder de nog te ontvangen bedragen is een vordering van € 117.382 uit een claim richting een externe partij opgenomen. In 2018 heeft deze partij bij bouwwerkzaamheden schade veroorzaakt aan een persleiding, waardoor de gemeente en het waterschap kosten hebben moeten maken voor het herstel van deze schade. Deze schade willen zij gezamenlijk verhalen bij de veroorzaker. Het waterschap fungeert bij deze claim als gezamenlijke penvoerder. De gemeente en het waterschap zijn van mening dat de claim aantoonbaar gerechtvaardigd is, en de veroorzaker financieel draagkrachtig genoeg is om de schade te vergoeden.

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van EU, Rijk en provincies die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, worden als volgt gespecificeerd:

| Van Nederlandse en Europese overheden nog te ontvangen bedragen (bedragen x € 1.000) | Saldo 31-12-2022 | Toevoegingen | Ontvangen bijdragen | Saldo 31-12-2023 |
|--|---------------------|--------------|------------------------|---------------------|
| <u>Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk</u> | | | | |
| Ministerie VWS, Stimulering sport | 406 | 133 | 406 | 133 |
| Ministerie SZW, Arbeidsmarktregio | 56 | - | 56 | - |
| Ministerie BZK, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen | 9 | - | 9 | - |
| Ministerie van Financiën, Toeslagenaffaire | 1 | - | 1 | - |
| Ministerie J&V, Opvangplekken GOO | 1.628 | - | 1.628 | - |
| Ministerie J&V, Transitiekosten Oekraïense opvang | 151 | - | 151 | - |
| Ministerie J&V, Opvangplekken POO | - | 181 | - | 181 |
| Ministerie SZW, Uitvoeringskoten publieke schulden | 16 | - | 16 | - |
| Ministerie BZK, Afwikkeling toeslagenaffaire | 16 | 30 | 16 | 30 |
| Ministerie BZK, Uitvoeringskosten toeslagenaffaire | 7 | - | 7 | - |
| Rijksdienst voor cultureel erfgoed, Dalems kerkje | 3 | - | 3 | - |
| <u>Nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen</u> | | | | |
| Prov ZH, Sociale veiligheid MerwedeLingelijn | 18 | 9 | 16 | 11 |
| Prov ZH, Fietsroute Componistenstraat | 82 | - | 82 | - |
| Prov ZH, Melkheul | 10 | - | - | 10 |
| Prov ZH, Vliegende brigade Gorinchem-West | 5 | 11 | - | 16 |
| Prov ZH, Beweegroutes | - | 10 | - | 10 |
| ZonMw, Netwerksversterking ouderen | 8 | - | 8 | - |
| Gemeente Dordrecht, RegioDeal | 56 | 61 | - | 117 |
| Gemeente Altena, Bijdrage veerboten | 430 | - | 430 | - |
| Gemeente Altena, Exploitatie veerdiensten | 131 | 202 | 131 | 202 |
| Gemeente Zaltbommel, Exploitatie veerdiensten | 87 | 441 | 87 | 441 |
| Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Exploitatie veerdienst | 17 | 22 | 17 | 22 |
| Gemeente Gorinchem, Coördinatiekosten MerwedeLingelijn | - | 42 | - | 42 |
| Totaal | 3.137 | 1.142 | 3.064 | 1.215 |

PASSIVA

Aan de passivazijde van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente Gorinchem.

VASTE PASSIVA
Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat. Over de verdeling van het resultaat beslist de raad bij het vaststellen van de jaarstukken.

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

| Eigen vermogen (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|----------------------------------|----------------------------------|
| Algemene reserve | 31.503 | 28.369 |
| Bestemmingsreserves | 64.927 | 71.301 |
| Gerealiseerde resultaat | 11.494 | 7.923 |
| Totaal | 107.924 | 107.593 |

Onderstaand overzicht geeft het verloop per reserve weer:

| Verloopoverzicht Reserves (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Toevoeging | Onttrekking | Bestemming resultaat 2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|----------------------------------|-------------------|--------------------|--------------------------------------|----------------------------------|
| <u>Algemene reserve</u> | 31.503 | 91 | 10.223 | 6.998 | 28.369 |
| <u>Bestemmingsreserves</u> | | | | | |
| Infrastructuur | 19.568 | 1.010 | 4.705 | - | 15.873 |
| Tarieven reiniging | 915 | - | 889 | - | 26 |
| Stegen binnenstad | 28 | - | - | - | 28 |
| Station Papland | 1.800 | - | 1.800 | - | - |
| Sociaal domein | 5.466 | 271 | 1.799 | 3.901 | 7.839 |
| Duurzaamheid | 3.610 | 364 | 114 | - | 3.860 |
| Stimuleringsregeling woningbouw | 59 | - | - | - | 59 |
| Sloopkosten Lange Slagenstraat | 226 | - | - | - | 226 |
| Organisatie-ontwikkeling | 48 | - | 48 | - | - |
| ICT | 542 | - | 60 | - | 482 |
| IFFG | 50 | - | 50 | - | - |
| Stedelijke ontwikkeling | 1.353 | - | 135 | - | 1.218 |
| Aflossingsreserve | 13.670 | 1.032 | - | - | 14.702 |
| Dekkingsreserve i_lab | 1.583 | - | 592 | - | 991 |
| Reserve Perspectief jeugd en jongeren | 55 | - | 30 | - | 25 |
| Reserve energielasten SGS | 2.500 | - | 900 | - | 1.600 |
| Reserve Gorcums Warenhuis | 80 | 71 | 70 | - | 81 |
| Reserve riolering | - | - | - | 68 | 68 |
| Reserve onderwijshuisvesting | - | 521 | - | - | 521 |
| Afschrijvingsreserve | 13.374 | 14.451 | 4.123 | - | 23.702 |
| Totaal | 96.430 | 17.811 | 25.538 | 10.967 | 99.670 |

Onder bestemming resultaat staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

Nieuw in 2023 is de reserve Riolering. Deze is gevormd bij de bestemming van het rekeningresultaat 2022. Ook nieuw is de reserve Onderwijshuisvesting. De verkoopopbrengst van het pand Stalkaarsen 3 is in deze reserve gestort.

Voor verdere informatie over de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Reserves van de Jaarrekening-bijlagen. In deze paragraaf worden ook alle afschrijvingsreserves apart toegelicht. Van het rekeningresultaat 2022 is in 2023 € 3.507.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Vorzieningen

Onder de voorzieningen worden verplichtingen en verliezen als gevolg van risico's opgenomen, waarvan de omvang onzeker, maar redelijkerwijze in te schatten is.

Onderstaand overzicht geeft het verloop per voorziening weer:

| Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Toevoeging | Vrijval | Aanwending | Bestemming resultaat 2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|--------------------------|--------------|--------------|--------------|---------------------------------|--------------------------|
| <u>Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u> | | | | | | |
| Pensioentegoeden bestuurders | 3.785 | 462 | - | 153 | - | 4.094 |
| Wachtgelden | 1.134 | - | 648 | 161 | - | 325 |
| Overmatig verlof/spaarsaldo | 546 | 77 | 9 | - | - | 614 |
| Reparatie WW | 55 | 17 | - | 17 | - | 55 |
| Hoog Dalem | 156 | 47 | - | 175 | - | 28 |
| Vervanging spiltrap Caribabad | 73 | 2 | - | 75 | - | - |
| Mollenburg | 832 | 17 | 303 | - | - | 546 |
| Calamiteiten persleiding | 59 | - | - | - | - | 59 |
| Degeneratie | - | 210 | - | 120 | 527 | 617 |
| <u>Onderhoudsvoorzieningen</u> | | | | | | |
| Meerjarenonderhoudsplan | 7.730 | 2.157 | 153 | 1.785 | - | 7.949 |
| <u>Door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting</u> | | | | | | |
| Rioolheffing | 3.057 | 391 | - | - | - | 3.448 |
| Afkoopsommen grafrechten | 2.299 | 175 | 189 | - | - | 2.285 |
| <u>Vorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen</u> | | | | | | |
| Vervangingsvoorzieningen riolering | 2.374 | 1.000 | - | 489 | - | 2.885 |
| Totaal | 22.100 | 4.555 | 1.302 | 2.975 | 527 | 22.905 |

In de kolom Vrijval staan de bedragen die ten gunste van de exploitatie zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening Pensioentegoeden bestuurders heeft als doel het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van politiek ambtsdragers van het college van B&W te kunnen voldoen.

De voorziening Wachtgelden is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de financiering van de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders en medewerkers.

De voorziening Overmatig verlof/spaarsaldo is ingesteld om voldoende vermogen te hebben voor de financiering van de verlofsaldi van het personeel.

De voorziening Reparatie WW is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de reparatie van WW.

De voorziening Hoog Dalem dient ter dekking van (geprognostiseerde) verliezen op de ontwikkeling van dit gebied.

De voorziening Vervanging spiltrap Caribabad is gevormd voor de vervanging van deze trap.

De voorziening Mollenburg is ingesteld omdat deze voorziening die onder de Vlottende activa is opgenomen, niet hoger mag zijn dan de boekwaarde aan het einde van het jaar. Voor het verschil is een verliesvoorziening gevormd.

De voorziening Calamiteiten persleiding is ingesteld omdat het niet zeker is dat we de vordering ook daadwerkelijk in z'n geheel gaan ontvangen.

De voorziening Degeneratie is nieuw in 2023. De gemeente ontvangt een vergoeding voor het herstellen van uitgevoerde werkzaamheden in openbare verharding door NUTS-bedrijven. Het moment van herstel is niet altijd vooraf te voorspellen.

Het Meerjarenonderhoudsplan is ingesteld om de kosten van groot onderhoud te egaliseren over een periode van 20 jaar. Het doel hiervan is schommelingen tegen te gaan in de begroting. In dit plan zijn o.a. kunstwerken en bruggen opgenomen, evenals openbare verlichting, buitensportaccommodaties, het stadhuis, schoolgebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte.

De voorziening Rioolheffing heeft als doel het opvangen en egaliseren van ongewenste schommelingen in riooltarieven. De niet aangewende middelen van derden blijven op die manier beschikbaar voor de uitvoering van riooltaken.

In de voorziening Afkoopsommen grafrechten worden de afkoopsommen gestort die vooruit betaald zijn voor het onderhouden van de begraafplaatsen.

De vervangingsvoorziening Riolering is ingesteld om de jaarlijkse investeringen voor de uitvoering van het GRP te dekken.

Voor verdere informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Onderhoud kapitaalgoederen van het Jaarverslag en paragraaf 5.2 Voorzieningen van de Jaarrekening-bijlagen.

Vaste schulden met een looptijd \geq 1 jaar

Onder de vaste schulden staan schulden met een looptijd \geq 1 jaar en waarborgsommen. Langlopende leningen worden aangegaan om in de eigen financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Waarborgsommen betreffen bedragen die door huurders zijn betaald bij de aanvang van de huur van een gemeentelijk pand. Langlopende schulden worden als volgt onderverdeeld:

| Langlopende schulden (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|--------------------------|--------------------------|
| Onderhandse leningen van | | |
| - binnenlandse banken en overige financiële instellingen | 88.641 | 78.589 |
| - openbare lichamen | 5.000 | 5.000 |
| - buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren | 5.500 | 5.500 |
| Waarborgsommen | - | 1 |
| Totaal | 99.141 | 89.090 |

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden ≥ 1 jaar over 2023 weer:

| Verloop overzicht langlopende schulden (bedragen x € 1.000) | Saldo 31-12-2022 | Toevoegingen | Af- lossingen | Saldo 31-12-2023 |
|---|---------------------|--------------|------------------|---------------------|
| Onderhandse leningen | 99.141 | - | 10.052 | 89.089 |
| Waarborgsommen | - | - | - | 1 |
| Totaal | 99.141 | - | 10.052 | 89.090 |

In 2023 zijn geen nieuwe leningen aangegaan. Op de opgenomen geldleningen is in 2023 bij de BNG voor totaal € 10 mln. afgelost. De totale rentelast voor het jaar 2023 voor vaste schulden is € 1,4 mln.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

| Vlottende passiva (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|--------------------------|--------------------------|
| Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar | 5.647 | 7.664 |
| Overlopende passiva | 11.198 | 22.348 |
| Totaal | 16.845 | 30.012 |

Kortlopende schulden < 1 jaar

De kortlopende schulden < 1 jaar bestaan uit de volgende onderdelen:

| Kortlopende schulden < 1 jaar (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--|--------------------------|--------------------------|
| Overige kasgeldleningen | - | - |
| Banksaldi | - | - |
| Overige schulden | 5.647 | 7.664 |
| Totaal | 5.647 | 7.664 |

Per 31 december 2023 had Gorinchem geen uitstaande schuldpositie op de betaalrekening van de BNG en ook geen kasgeldlening uitstaan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

| Overlopende passiva (bedragen x € 1.000) | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|--------------------------|--------------------------|
| Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen | 7.869 | 9.095 |
| De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren | 3.175 | 12.621 |
| Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen | 154 | 632 |
| Totaal | 11.198 | 22.348 |

Verplichtingen zijn posten die ten laste van het dienstjaar 2023 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2024 zijn ontvangen. Onder de post Vooruit ontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die in 2023 al zijn ontvangen maar betrekking hebben op latere jaren.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

| De van Nederlandse en Europese overheden vooritontvangen bedragen (bedragen x € 1.000) | Saldo 31-12-2022 | Ontvangen bedragen | Bestedingen | Saldo 31-12-2023 |
|---|---------------------|-----------------------|--------------|---------------------|
| <u>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</u> | | | | |
| Onderwijsachterstandenbeleid | 120 | 1.451 | 1.430 | 141 |
| Educatie | 20 | 576 | 582 | 14 |
| Reductie energiegebruik | 139 | - | 139 | - |
| Stimulering sport | 3 | - | - | 3 |
| Sportakkoord | 38 | - | 38 | - |
| Preventieakkoorden | 17 | - | - | 17 |
| Tijdelijke ondersteuning Toezicht & Handhaving | 41 | - | 41 | - |
| Arbeidstoeleiding Pro-Vso | 121 | - | 121 | - |
| Nationaal Programma Onderwijs | 391 | 369 | 365 | 395 |
| Aanpak energiearmoede | 522 | 318 | 192 | 648 |
| Naleving controle toegangsbewijzen | 72 | - | 72 | - |
| Wet inburgering | 212 | 422 | 448 | 186 |
| Onderwijsroute | 32 | 34 | 63 | 3 |
| Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden | 405 | 405 | 572 | 238 |
| Circulair ambachtscentrum | 46 | - | 2 | 44 |
| Preventieakkoord 2023 | - | 20 | 9 | 11 |
| Brede SPUK | - | 700 | 571 | 129 |
| BBZ 2021 | - | 26 | - | 26 |
| Lokale bibliotheekvoorzieningen | - | 220 | - | 220 |
| Woningbouw bovenplanse infrastructuur | - | 6.931 | - | 6.931 |
| Lokale warmtetransitie | - | 138 | - | 138 |
| Startbouwimpuls | - | 763 | - | 763 |
| <u>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid</u> | | | | |
| Sociale veiligheid MerwedeLingelijn | 31 | 109 | 114 | 26 |
| Regeling Reductie Energiegebruik Woningen | 24 | - | 24 | - |
| Knelpunt van Zomerendaan | 304 | 76 | 152 | 228 |
| Vleugels van de stad | 45 | - | 34 | 11 |
| Beweegroutes | 21 | 10 | 31 | - |
| Handhaving coronapas | 31 | - | - | 31 |
| Herontwikkeling Wellantcollege | 200 | - | - | 200 |
| Laadarm electrificatie veerdienst | 114 | - | 100 | 14 |
| Ventilatie scholen | 114 | - | 114 | - |
| Knelpunt Haarwijk Oost | 100 | 100 | - | 200 |
| RegioDeal Lingeloovers | 12 | - | 12 | - |
| Klimaat- en energiebeleid | - | 689 | 453 | 236 |
| Kwaliteitsimpuls Buiten de Waterpoort | - | 80 | 11 | 69 |
| Duurzaam maatschappelijk vastgoed | - | 606 | - | 606 |
| Lokale aanpak isolatie | - | 345 | - | 345 |
| Klimaatadaptatie | - | 304 | 20 | 284 |
| Elektrische schepen | - | 430 | - | 430 |
| CMK Kunstgebouw | - | 34 | - | 34 |
| Totaal | 3.175 | 15.156 | 5.710 | 12.621 |

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor komende jaren is verbonden worden uitgesplitst in gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt gespecificeerd:

| Geldnemer (bedragen x € 1.000) | Oorspronkelijk bedrag | Borgstelling % | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|---|-----------------------|----------------|-----------------------|-----------------------|
| Onderwijsinstellingen | 6.920 | 100 | 5.343 | 5.048 |
| Deelnemingen CV's | 30.000 | 100 | 5.609 | 1.780 |
| Zorginstellingen | 341 | 100 | 125 | 0 |
| Diverse verenigingen | 1.950 | 100 | 1.505 | 1.447 |
| Via Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw - Poort6 | 277.065 | 50 | 194.609 | 208.312 |
| Via Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen | 592.000 | 50 | 565.000 | 563.000 |
| Hypotheke zonder Nationale Hypotheek Garantie | 5.900 | 50 | 300 | 200 |
| Totaal | 914.176 | | 772.491 | 779.787 |

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

| Geldnemer (bedragen x € 1.000) | Oorspronkelijk bedrag | Borgstelling % | Boekwaarde 31-12-2022 | Boekwaarde 31-12-2023 |
|--------------------------------|-----------------------|----------------|-----------------------|-----------------------|
| GR Gevudo | 10.799 | 100 | 8.366 | 7.156 |
| GR Waardlanden | 6.121 | 100 | 5.384 | 7.654 |
| Totaal | 16.920 | | 13.750 | 14.810 |

De gemeente Gorinchem vervult een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Sinds de jaarrekening 2020 hanteert de gemeente de volgende criteria voor de niet uit de balans blijvende verplichtingen:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale verplichtingwaarde € 40.000;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen.

Op basis van deze criteria is de totale harde verplichting voor de komende 4 jaar € 1.741.641 volgend uit 3 contracten die allen Europees zijn aanbesteed. Onder deze contracten bevindt zich 1 huurcontract. Door het hanteren van een inkoopbeleid waarbij veel gewerkt wordt met raamovereenkomsten die alleen leiden tot kosten indien daadwerkelijk materialen of diensten worden afgenomen op basis van het raamcontract, is het bedrag aan langlopende verplichtingen bij de gemeente Gorinchem relatief laag.

Gebeurtenissen na balansdatum

De inflatie neemt langzaam af. Spanningen in de wereld kunnen voor een opwaartse beweging gaan zorgen. De loonafspraken in het land zijn nog steeds bovengemiddeld en zorgen voor druk op de exploitatie. Dit heeft financiële gevolgen voor Gorinchem. De precieze omvang is op dit moment lastig aan te geven omdat nog onduidelijk is in welke mate gemeenten door het Rijk worden gecompenseerd.